

به نام خدا

مدل پایش محیط کسب و کار

مرکز مطالعات و پژوهش‌های اقتصادی اتاق کرمان

۱۳۹۵

سرفصل مطالب

تعریف محیط کسب و کار (Donor Committee for Enterprise Development (DCED))

زیر مجموعه ای از مفهومی بزرگتر به نام فضای سرمایه گذاری (Investment climate) است و از سه جزء تشکیل شده است:

چارچوب قانونی و سیاسی

سیاست ها، قوانین و مقرراتی که بر کسب کار تأثیر می گذارند.

چارچوب مقرراتی و اجرایی (اداری)

روش هایی که از طریق آن ها سیاست ها، قوانین و مقررات به اجرا و مدیریت می شوند.

مناسبات نهادی

روش هایی که از طریق آن ها حکومت و کسب و کار با هم ارتباط برقرار می کنند و خود را به معرض نمایش می گذارند.

تعریف محیط کسب و کار

Donor Committee for Enterprise Development (DCED)

فضای سرمایه
گذاری

بازارهای باز
(مالی، بازار کار و ...)

حاکمیت قانون

محیط کسب و کار

چارچوب قانونی و سیاسی

چارچوب مقرراتی و اجرایی (اداری)

مناسبات نهادی

محیط کسب و کار منطقه ای، ملی، فروملی و محلی

مهارت ها و توسعه
منابع انسانی

بازار کار عادلانه و
کارآمد

پیش بینی های
اقتصادی

ثبات سیاسی

زیرساخت ها

در مورد DCED

مجموعه ای از ۲۲ تشکل خصوصی و سازمان دولتی است که برای فقرزدایی پایدار از طریق توسعه بخش خصوصی (کسب و کارهای بزرگ و کوچک که تامین کننده بخش بزرگی از اشتغال و رفاه در سراسر دنیا هستند) کار می کنند.

در سال ۱۹۷۹ در بانک جهانی به صورت غیر رسمی تاسیس شد و تا سال ۲۰۰۵، به عنوان کمیته سازمان های کمک کننده برای توسعه شرکت های کوچک شناخته می شد.

اعضای DCED

تعریف محیط کسب و کار (قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار ۱۳۹۰)

عبارت است از مجموعه عوامل مؤثر در اداره یا عملکرد
بنگاههای تولیدی که خارج از کنترل مدیران آنها می باشند.

اگرچه تعریف محیط کسب و کار در قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار دامنه گسترده ای را پوشش می دهد اما مواد این قانون متناظر بر محیط مقرراتی بنگاه ها است و مواردی از جمله زیرساخت ها و فساد را پوشش نداده است.

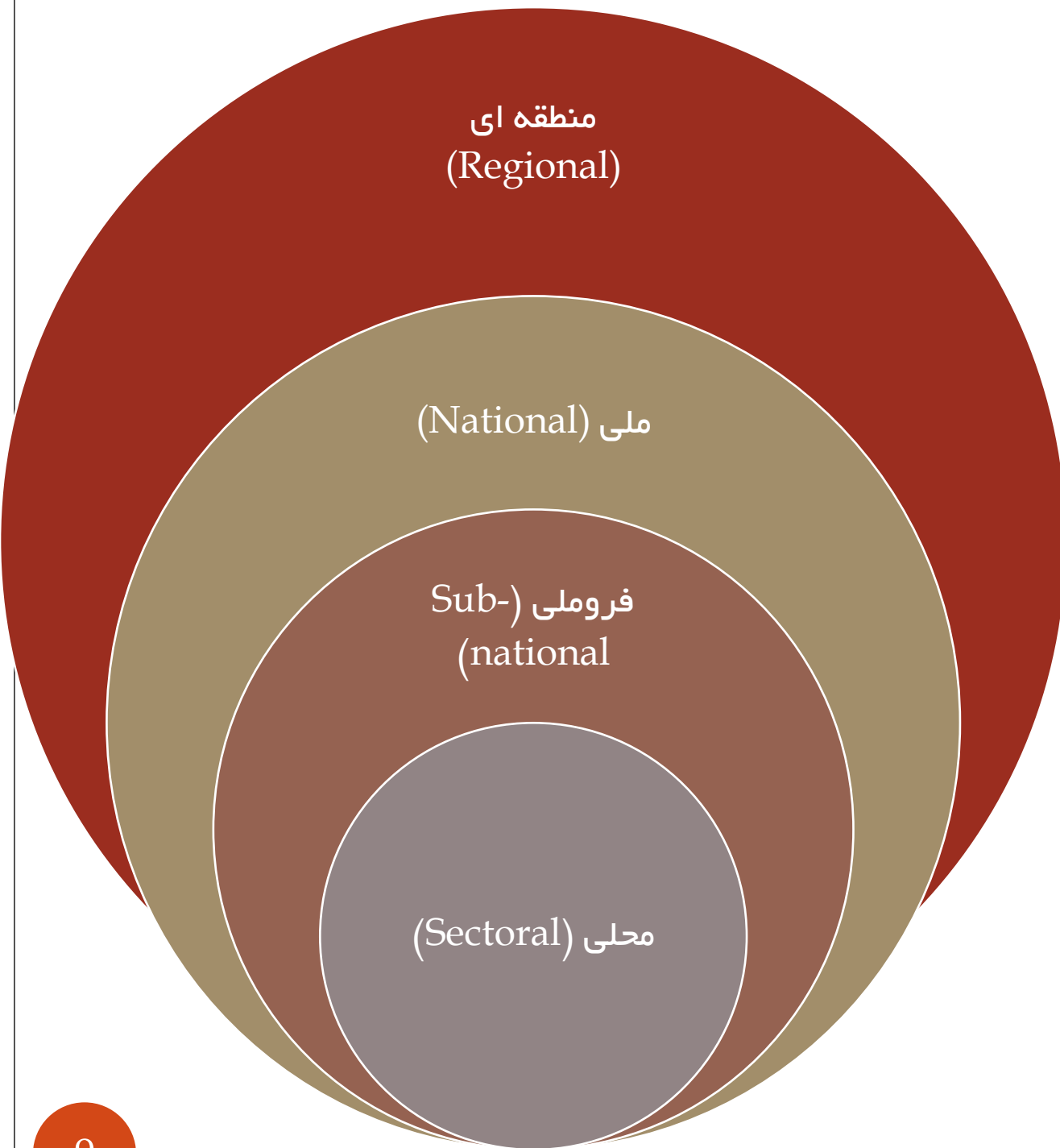
Donor Committee for Enterprise)

تعریف فضای سرمایه گذاری

(Development (DCED)

حاکمیت قانون، بازارهای مالی باز، بازار کار عادلانه و کارآمد، ثبات
سیاسی، زیر ساخت ها، پیش بینی های اقتصادی، مهارت ها و
توسعه منابع انسانی

سطوح اصلاحات محیط کسب و کار

سطوح مختلفی از اصلاحات محیط کسب و کار وجود دارد و بسته به اینکه چه سطحی از محیط کسب و کار مورد تأکید است، اقدامات لازم برای بهبود طراحی، مدیریت و ارزیابی می شوند.

بسته به نوع سیستم حکومتی (فدرال و یا سیستم متمرکز حکومتی) رویکرد بهبود محیط کسب و کار می تواند متفاوت باشد.

ملاحظات بررسی پیش رو

عنوان پروژه: تدوین مدل پایش محیط کسب و کار

محیط کسب و کار: قوانین، مقررات و سازمان های تأثیر گذار بر
کسب و کارها

رویکرد مدل: ارائه راهکارهای بهبود قابل پیاده سازی در حوزه
اختیارات استان ها

مثال

سهولت کسب و کار

شاخص (Index)

معیاری برای عملکرد یک سیستم در رابطه با مشخصات معنی دار و قابل درک آن است (کوشیار ۱۳۸۲)
یک مقیاس است که از ترکیب چند زیر شاخص تشکیل شده است و بدون بعد است

در تعریف بین شاخص و مولفه برتری وجود ندارد اما در بررسی پیش رو به صورت قراردادی مولفه پایین تر از شاخص است.

شروع کسب و کار

زیر شاخص (Sub-Index)

زیر شاخص (Sub-Index)

ترکیبی از یک یا چند مولفه است برای اندازه گیری شاخص و بدون بعد است.

زمان ثابت شرکت

مولفه (Indicator)

مولفه (Indicator)

همانند شاخص با این تفاوت که دارای واحد و بعد است.

زمان هر کدام از مراحل

متغیر (Variable)

متغیر (Variable)

کوچکترین سطح قابل اندازه گیری که به خودی خود تغییر می کند و وابسته به وضعیت است.

اصلاحات انجام شده

۱۰ زیر شاخص مربوط به شاخص سهولت کسب و کار بانک جهانی با توجه به سطح محلی (استانی) محیط کسب و کار مورد بررسی قرار گرفته اند.

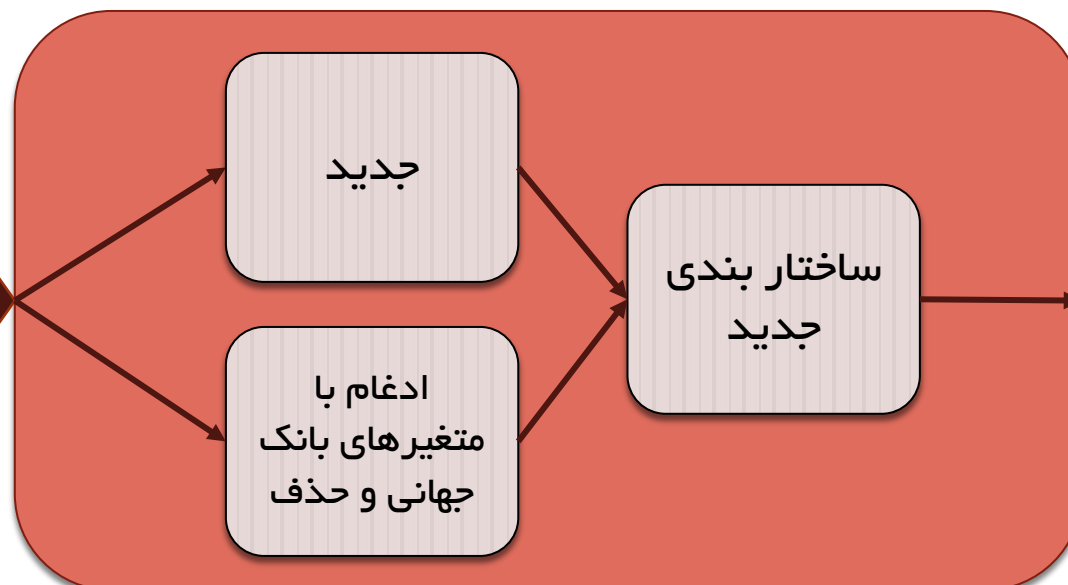
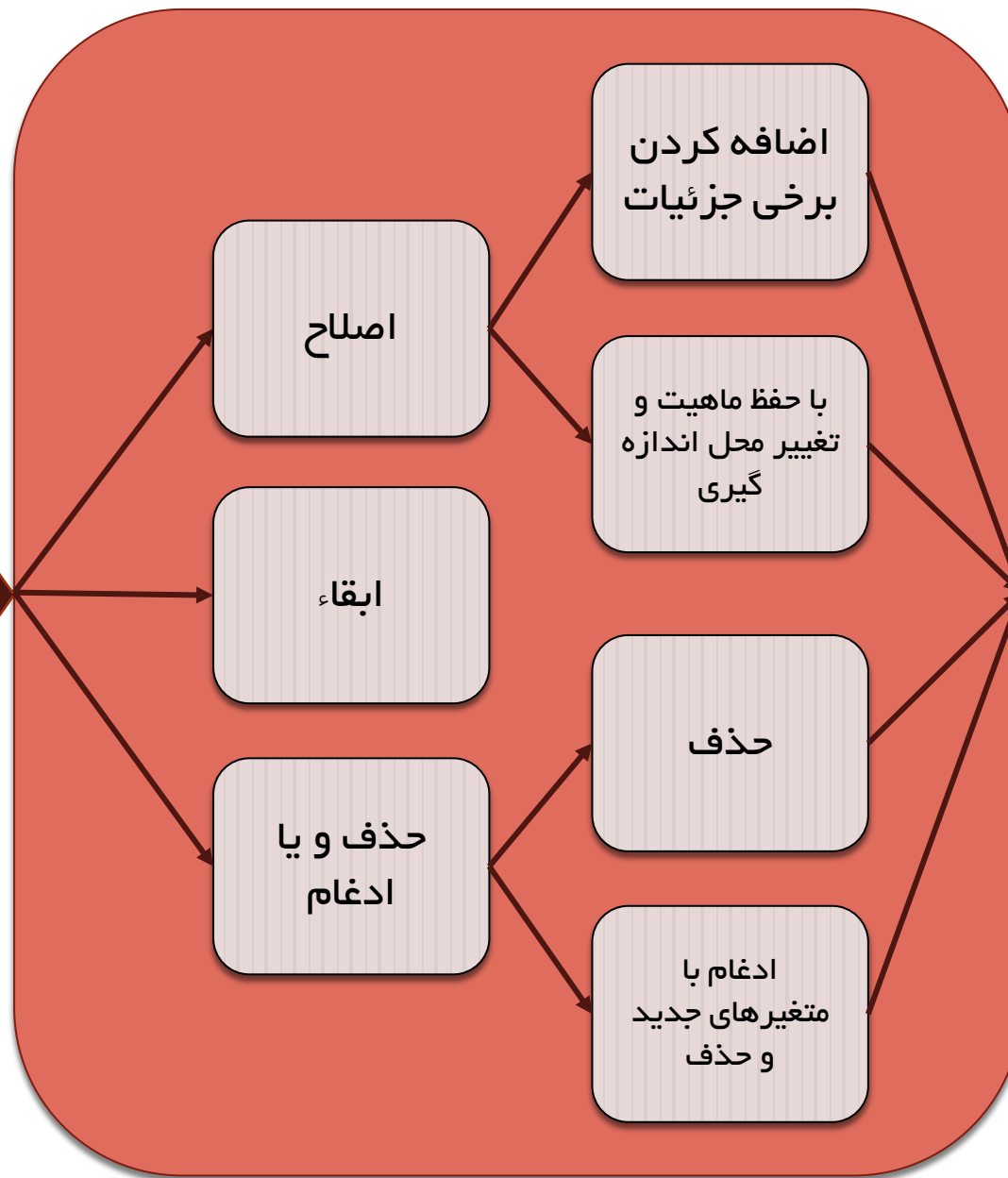
بررسی ها در سطح متغیرها (پایین ترین سطح اندازه گیری شاخص سهولت کسب و کار) صورت گرفته است.

متغیرهایی حذف شده اند که استان ها قدرت بهبود و تغییر آن ها را ندارند.

متغیرها

متغیرهای مدل
پیشنهادی

روند
تغییرات

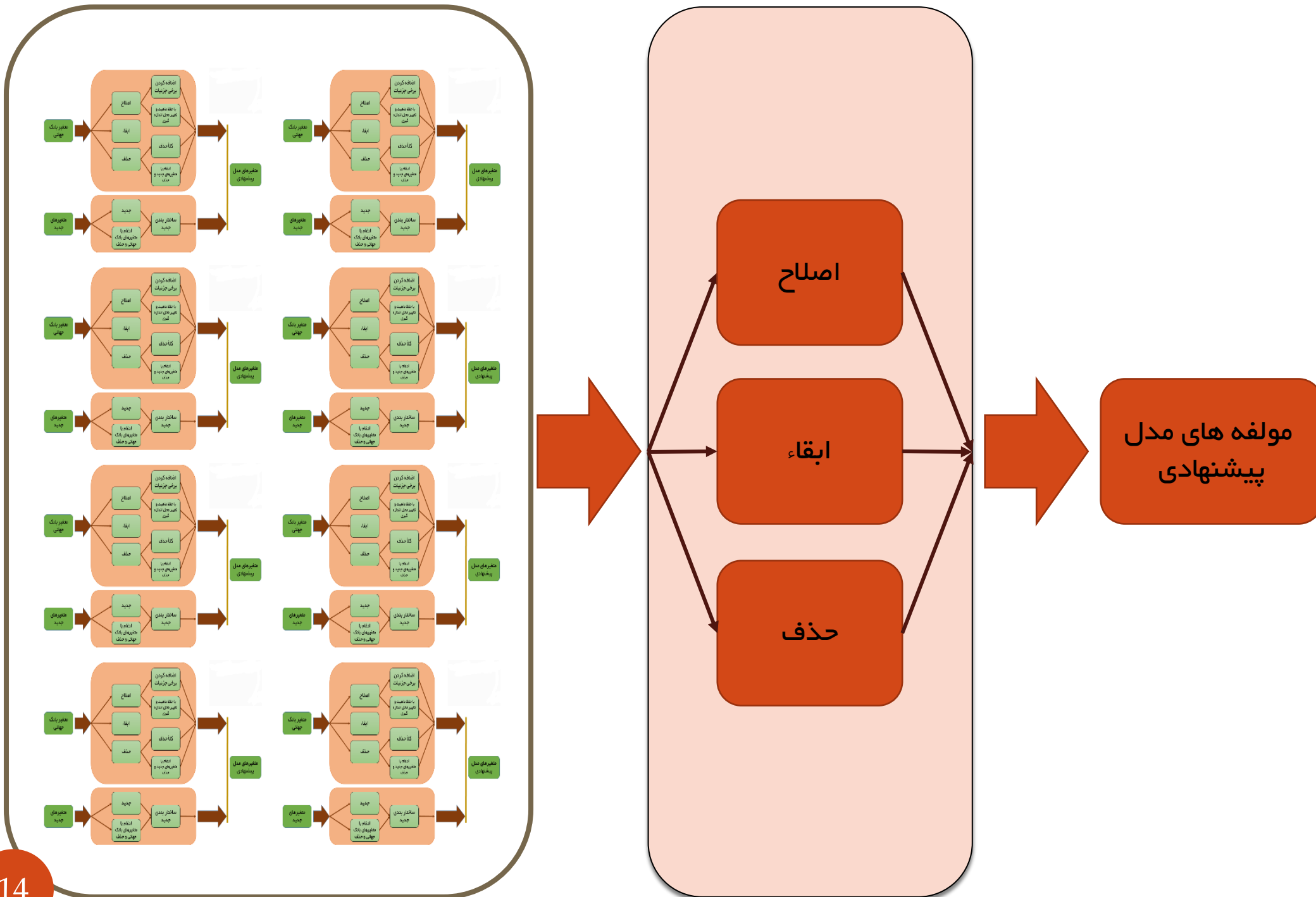

متغیر بانک
جهانی

متغیرهای
جدید

مولفه ها

متغیرها

زیرشاخص ها

مولفه ها

متغیرها

شروع کسب و کار

در رابطه با مجوزهای ساخت و ساز

گرفتن برق (و گاز-نفتگاز)

ثبت مالکیت

دریافت اعتبار

پرداخت مالیات (بیمه،
شهرداری، عوارض)

تجارت فرامرزی

اجرای قرارداد

حل و فصل ورشکستگی

زیر شاخص	مولفه	وضعیت متغیر	متغیر
۱. شروع کسب و کار	زمان	اصلاح	ثابت تأسیس و تغییرات شرکت
		جدید	مجوزهای راه اندازی فعالیت (در حوزه های صنعت، معدن، کشاورزی و گردشگری)
	کیفیت ارائه خدمات راه اندازی فعالیت	جدید	میزان استانداردسازی فرآیندها (سرویس استاندارد)
		جدید	میزان مکانیزه بودن فرآیند
		جدید	فرا-زیرساخت
		جدید	میزان برون سپاری
		جدید	شفافیت
		جدید	میزان اخلاص
	اقدامات بهبود در آینده	جدید	وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها

متغیر	وضعیت متغیر	مолفه	زیر شاخ ص
تفکیک زمین	اصلاح	زمان	۲. در رابطه با مجوزهای ساخت و ساز
صدور مجوزهای ساخت و ساز			
میزان استانداردسازی فرآیندها (سرویس استاندارد)	جدید	کیفیت ارائه خدمات اخذ مجوزهای ساخت و ساز	
میزان مکانیزه بودن فرآیند	جدید		
میزان برون سپاری	جدید		
شفافیت	اصلاح		
میزان اخلال	جدید		
وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها	جدید	اقدامات بهبود در آینده	

زیرشاخص	مولفه	وضعیت متغیر	متغیر
۳. اخذ امتیاز برق (و گاز)	زمان	ابقا	امتیاز برق- مدت زمان درخواست تا وصل انشعاب برق
		جدید	انشعاب گاز
		جدید	سوخت های نفتی
	هزینه	اصلاح	
	قابلیت اطمینان تامین و شفافیت تعرفه ها	ابقا	ابزارهای رصد قطعی برق
		ابقا	ابزارهای بازیابی قطعی برق
		اصلاح	بازدارنده های مالی با هدف محدود کردن قطعی ها - اطلاع رسانی قبل از قطعی
		جدید	میزان استانداردسازی فرآیندها (سرویس استاندارد)
		جدید	میزان مکانیزه بودن فرآیند
	کیفیت دسترسی به زیرساخت (مقررات و پروسه های اداری مد نظر است)	جدید	فرا-زیرساخت
		جدید	میزان برون سپاری
		اصلاح	شفافیت
		اصلاح	میزان اخلال
	اقدامات بهبود در آینده	جدید	وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها

متغیر	وضعیت متغیر	مолفه	زیر شاخص
انتقال نام تجاری	ابقا	زمان	۴. ثبت مالکیت
واگذاری زمین	جدید		
پوشش جغرافیایی	ابقا	کیفیت مدیریت زمین	
میزان استانداردسازی فرآیندها	اصلاح	کیفیت خدمات ثبت مالکیت	
میزان مکانیزه بودن فرآیند	جدید		
قابلیت اطمینان زیرساخت ها	اصلاح		
میزان برون سپاری	جدید		
شفافیت اطلاعات	اصلاح		
میزان اخلاص	جدید		
وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها	جدید		

زیرشاخص	مولفه	وضعیت متغیر	متغیر
۵. دریافت اعتبار	میزان تأمین مالی	جدید	درصد تأمین سرمایه ثابت توسط بانک
		جدید	متوسط زمان باز پرداخت تسهیلات پرداختی به واحدهای زیر ۵۰ نفر کارکن
		جدید	میزان تسهیلات پرداختی به بخش خصوصی
		جدید	مقدار تسهیلات پرداختی به هر واحد زیر ۵۰ نفر کارکن
	معوقات بانکی	جدید	درصد تعداد وام گیرندگان بالای ۵۰۰ میلیون ریال معوقات بانکی
		جدید	نسبت معوقات فعالان اقتصادی بخش خصوصی از کل معوقات بانکی
	تعداد شکایات ها	جدید	تعداد شکایات از سازمان به مراکز ذی ربط (ستاد سرمایه گذاری، کارگروه رفع موانع تولید و غیره)

زیرشاخص	مولفه	وضعیت متغیر	متغیر
۶. پرداخت مالیات (بیمه، شهرداری، عوارض جاده ای)	زمان	اصلاح	زمان مورد نیاز برای انواع پرداخت اصلی:
		جدید	زمان مورد نیاز برای پاسخ به استعلام موارد زیر:
		جدید	زمان حل اختلاف
	نرخ مالیات مجموع (از سود قبل از کسر همه مالیات ها)	اصلاح	پرداخت های اجتماعی و مالیات کار پرداخت شده توسط کار فرما- املاک و اموال مالیات انتقال-سود سهام، سود سرمایه و معاملات مالی مالیات-جمع آوری زباله، وسیله نقلیه، جاده و مالیات های دیگر
		جدید	میزان استانداردسازی فرآیندها (سرویس استاندارد)
		جدید	میزان مکانیزه بودن فرآیند
		جدید	میزان برون سپاری
		جدید	شفافیت
			اطلاع رسانی آخرین مقررات و بخش نامه ها
			نحوه محاسبه انواع پرداخت ها
			شفافیت در محاسبه جرائم و بخشودگی ها
		جدید	نحوه بازرسی
		جدید	میزان اخلال
	جدید	وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها	
اقدامات بهبود در آینده			

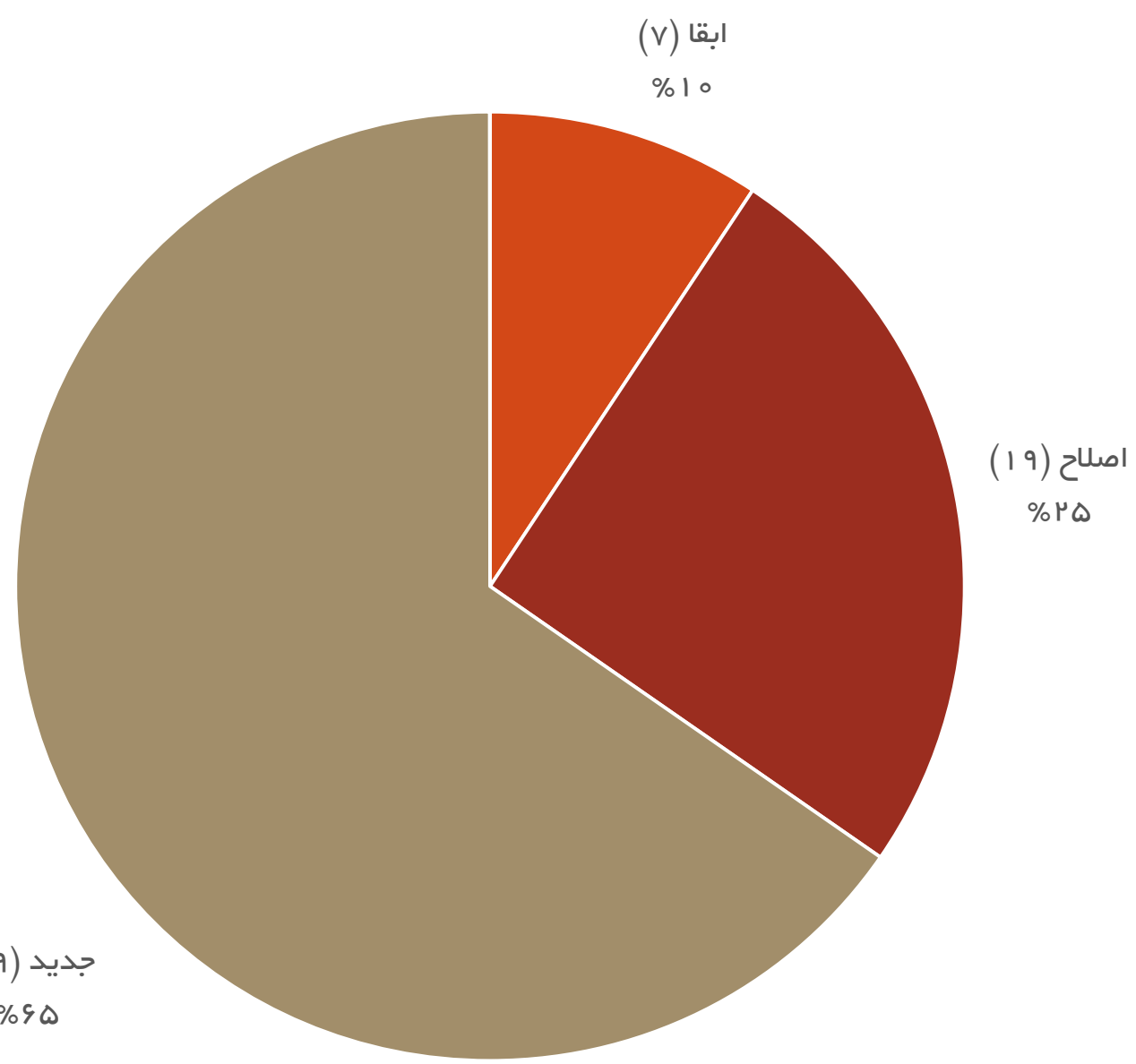
زیر شاخص	مolfه	وضعیت متغیر	متغیر
۷. تجارت فرامرزی	زمان	جدید	زمان صدور کارت بازرگانی
		اصلاح	زمان آماده سازی اسناد برای صادرات اجزای زیر:
		اصلاح	زمان تشریفات گمرکی برای صادرات
		اصلاح	زمان آماده سازی اسناد برای واردات شامل اجزای زیر:
		اصلاح	زمان تشریفات گمرکی برای واردات
	هزینه	اصلاح	هزینه واردات و صادرات برای مورد استاندارد شامل موارد زیر:
	کیفیت انجام فرآیند تجارت فرامرزی	جدید	میزان استانداردسازی فرآیندها (سرویس استاندارد)
		جدید	میزان مکانیزه بودن فرآیند
		جدید	میزان برون سپاری
		جدید	شفافیت
جدید		میزان اخلاص	
اقدامات بهبود در آینده	جدید	وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها	
		میزان ارائه تسهیلات قانونی گمرکی	

متغیر	وضعیت متغیر	مولفه	زیر شاخص
	ابقا	زمان	۰۸. اجرای قرارداد
میزان استاندارد سازی فرآیندها (سرویس استاندارد)	اصلاح	کیفیت فرآیند دادرسی	
میزان مکانیزه بودن فرآیند	اصلاح		
شفافیت	اصلاح		
وجود برنامه های بهبود در راستای محیط کسب و کار و اطلاع رسانی جزئیات آن ها	جدید	اقدامات بهبود در آینده	

متغیر	وضعیت متغیر	مولفه	زیرشاخص
حل و فصل ورشکستگی برای مورد استاندارد	ابقا	زمان	۹. حل و فصل ورشکستگی

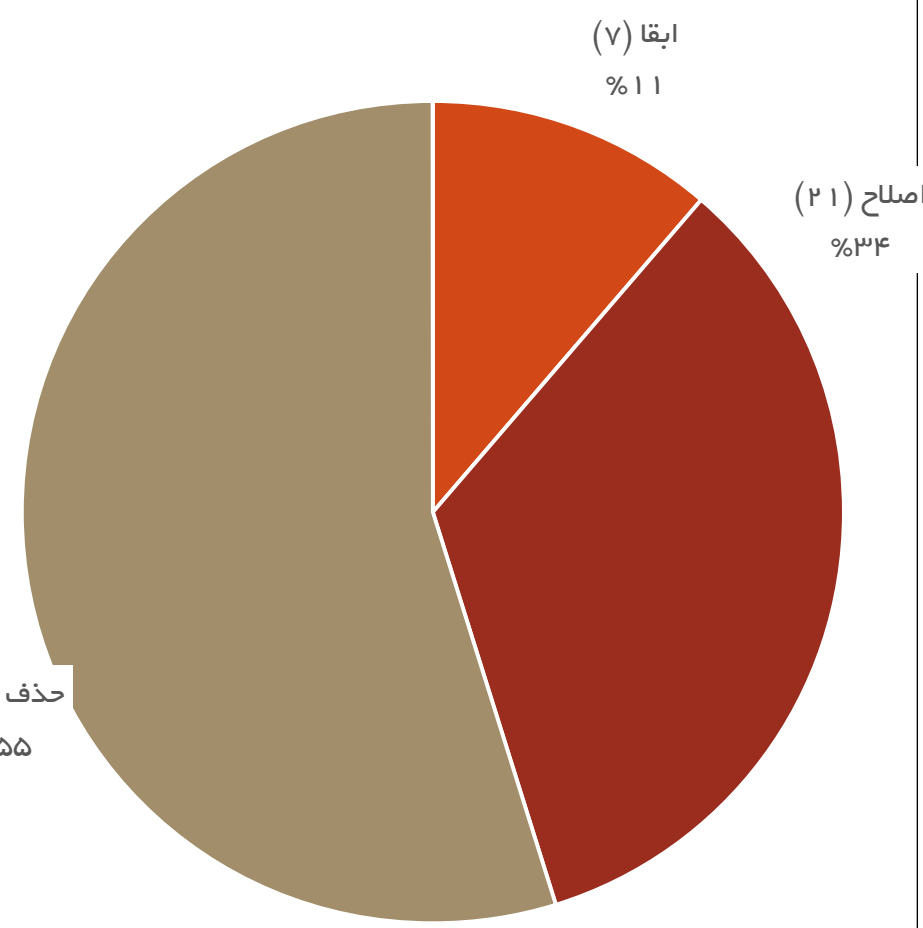
شاخص پایش محیط کسب و کار

وضعیت متغیرهای شاخص پیشنهادی

حذف متغیرهای شاخص سهولت کسب و کار به این معنا نیست که ایراد داشته باشند، بلکه برای مدل پیش رو مناسب نیستند.

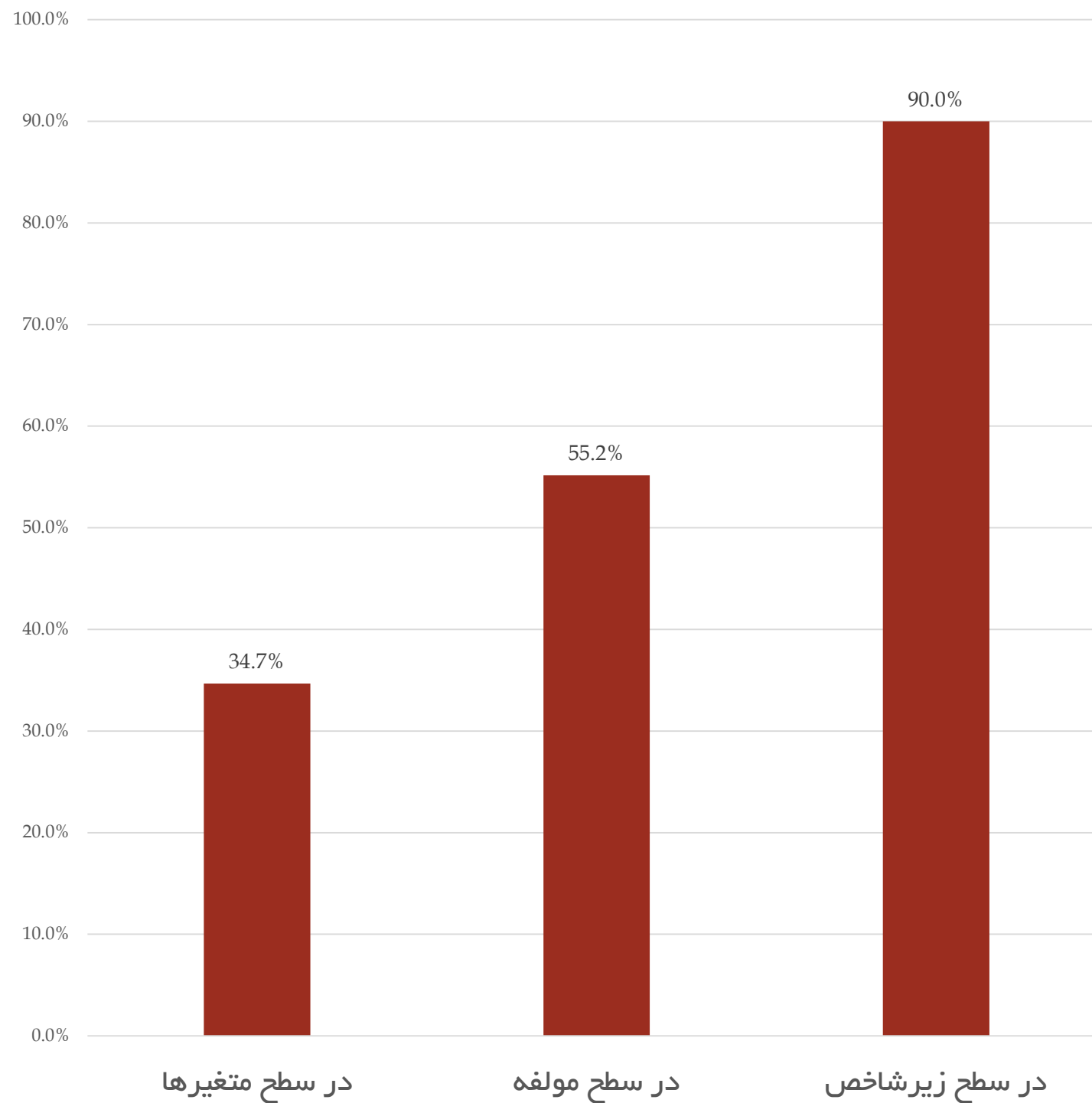

وضعیت متغیرهای شاخص سهولت کسب و کار

تعداد

شاخص	شاخص سهولت کسب و کار	پیشنهادی	متغیر
۷۵	۶۲		
۳۰	۳۸		مولفه
۹	۱۰		زیرشاخص

میزان استفاده از شاخص سهولت کسب و کار

شیوه های دسترسی به اطلاعات

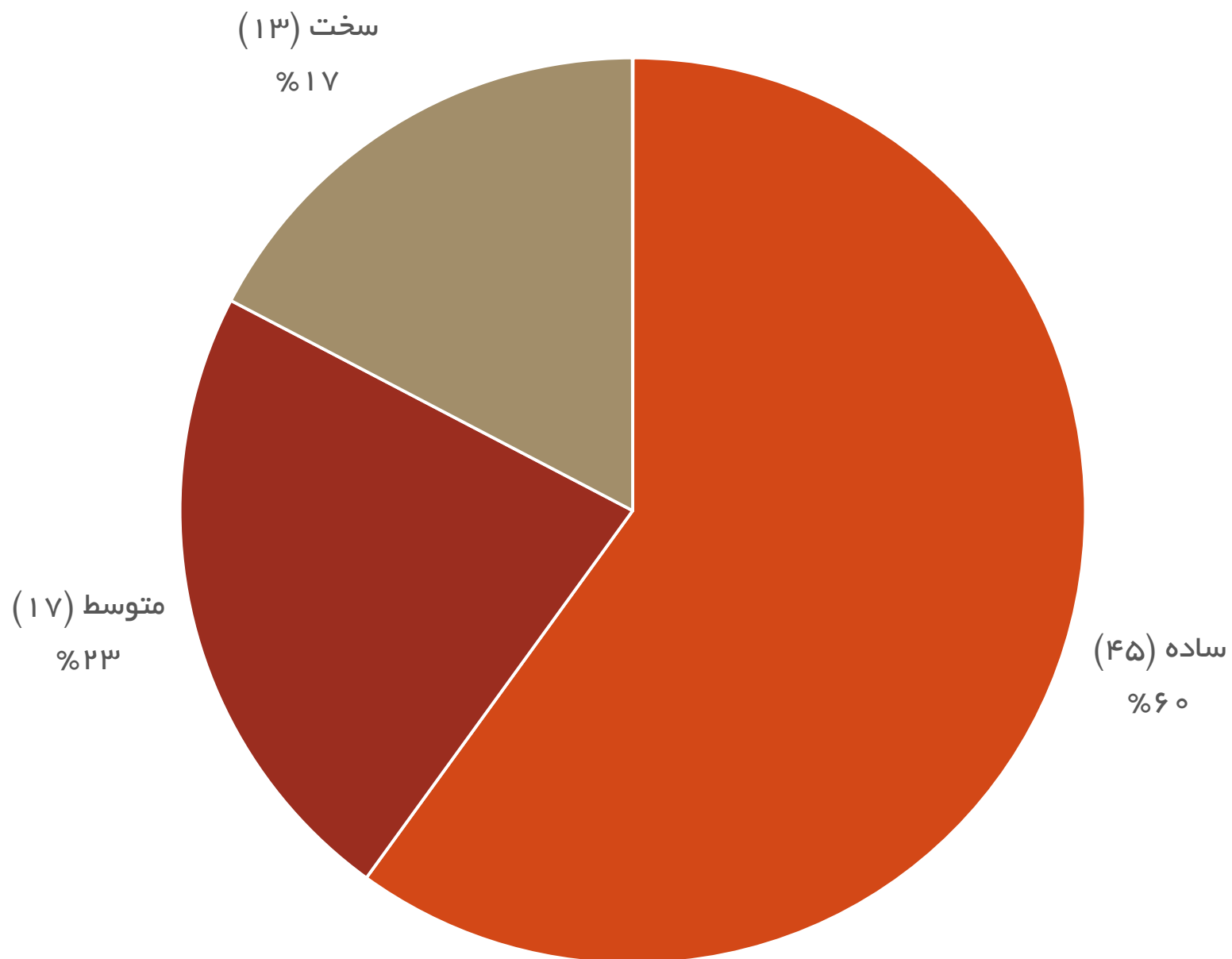
اتاق هر استان با توجه به دستور العمل جمع آوری اطلاعات اقدام به این مهم می کند.

جمع آوری اطلاعات از نظر میزان سهولت به سه دسته تقسیم می شوند:

.

شیوه های دسترسی به اطلاعات

درصد سهولت جمع آوری اطلاعات

اتاق ایران

تصویب مدل و ابلاغ به اتاق ها

تعیین متولی پایش

انجام پایش و ارائه گزارش به صورت سالانه

اتاق استانها

هماهنگی با سازمان مدیریت برای استعلام از برخی سازمان ها

گردآوری اطلاعات

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان

درخواست و پیگیری اطلاعات از سازمان ها

گردآوری و ارسال برای اتاق استان

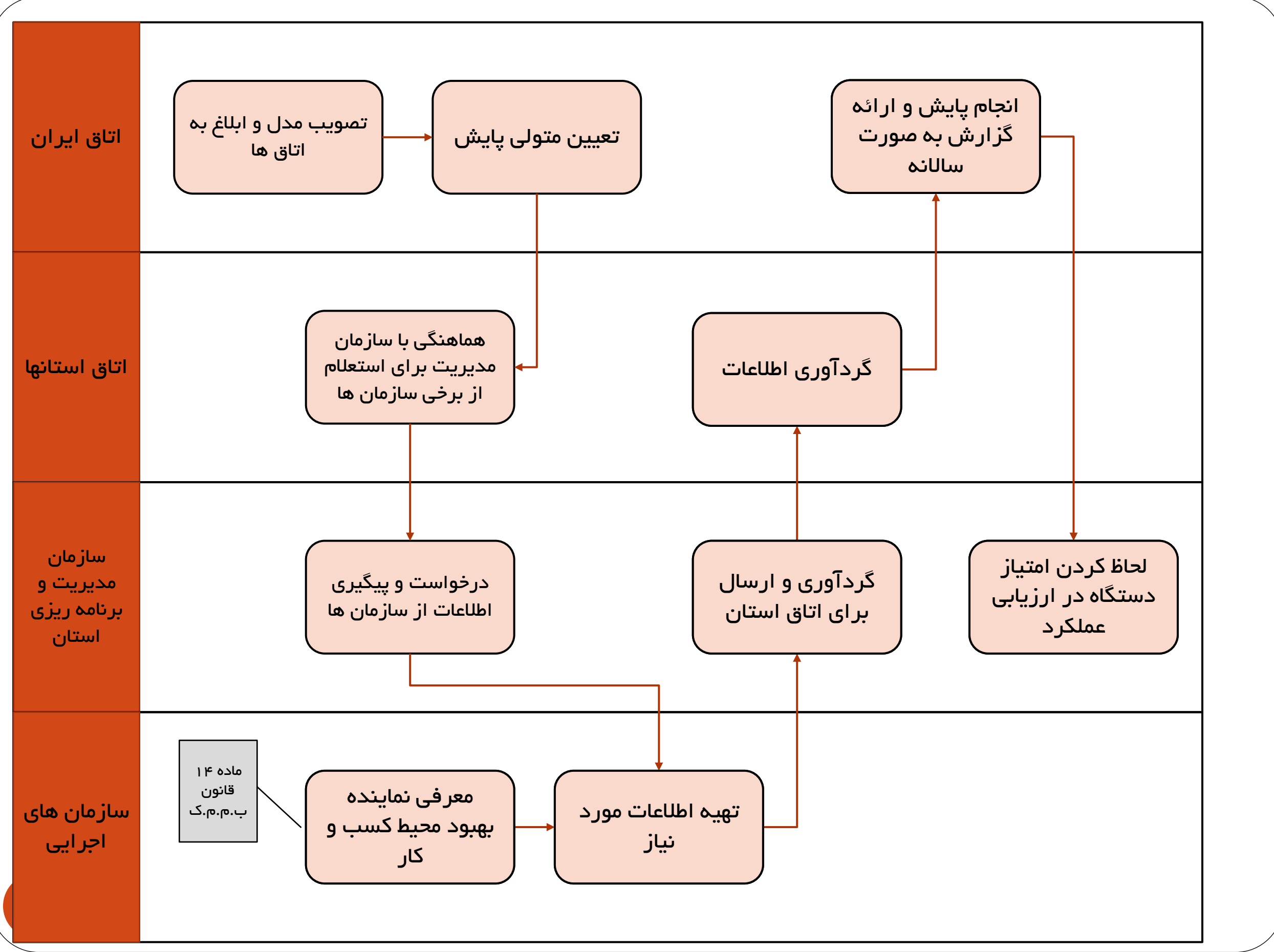
لحاظ کردن امتیاز دستگاه در ارزیابی عملکرد

سازمان های اجرایی

ماده ۱۴ قانون ب.م.پ.ک

معرفی نماینده بهبود محیط کسب و کار

تهیه اطلاعات مورد نیاز

الزامات اجرایی

